

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY I

rok szkolny 2026/2027

**Zgodnie z nową podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej –
Reforma26 „Kompas Jutra”**

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Wymagania konieczne

Uczeń oswaja strukturę języka, podejmuje próby komunikacji i współpracuje z nauczycielem.

Uczeń:

- **Składa i odczytuje** pojedyncze sylaby oraz proste, krótkie wyrazy zbudowane z poznanych liter.
- **Wskazuje i łączy** dźwięki (głoski i sylaby) w prostych słowach podczas zabaw słuchowych z pomocą nauczyciela.
- **Utrzymuje uwagę** podczas słuchania krótkich tekstów i wypowiedzi rówieśników w klasie.
- **Odpowiada jednym słowem lub gestem** na proste, bezpośrednie pytania nauczyciela dotyczące wysłuchanego tekstu.
- **Zgłasza chęć wypowiedzi** i podejmuje próbę wypowiedzenia się na podany temat za pomocą prostych słów.
- **Odtwarza kształt liter** i przepisuje proste wyrazy według podanego wzoru (dopuszczalne są błędy w proporcjach i łączeniach).
- **Układa proste zdanie** z gotowych elementów (wyrazów) przy bezpośrednim wsparciu nauczyciela.

Wymagania podstawowe

Uczeń działa samodzielnie w znanych sytuacjach komunikacyjnych i odczytuje dosłowne znaczenia.

Uczeń:

- **Czyta ze zrozumieniem** pojedyncze wyrazy oraz krótkie, proste zdania złożone z poznanych liter.
- **Wykonuje proste instrukcje tekstowe lub graficzno-tekstowe** (np. „Przynieś klej”, „Narysuj dom”).
- **Wyszukuje w wysłuchanym lub przeczytanym tekście** dosłowne informacje (np. imię bohatera, kolor przedmiotu).
- **Formułuje krótką wypowiedź ustną** (złożoną z 2-3 zdań) na określony temat przy użyciu pytań pomocniczych.

- **Przepisuje bezbłędnie** krótkie zdania z tablicy lub podręcznika, dbając o to, by pismo było czytelne dla innych.
- **Zapisuje z pamięci** proste, wcześniej przećwiczone wyrazy.
- **Tworzy poprawne zdanie** z rozsypanki wyrazowej i zapisuje je w liniaturze.

Wymagania średnie

Uczeń intencjonalnie korzysta z języka do dzielenia się doświadczeniami i wyciąga proste wnioski.

Uczeń:

- **Czyta poprawnie i płynnie** kilkuzdaniowe teksty dostosowane do poziomu klasy 1.
- **Wyjaśnia ogólny sens** przeczytanego lub wysłuchanego tekstu własnymi słowami.
- **Buduje samodzielne, logiczne wypowiedzi ustne** na tematy związane z jego bezpośrednim doświadczeniem (dom, szkoła, zabawa).
- **Samodzielnie dokonuje pełnej analizy i syntezy słuchowej** wyrazów o złożonej strukturze.
- **Pisze samodzielnie ze słuchu** krótkie, proste zdania złożone z wyrazów o regularnej pisowni.
- **Dbą o estetykę i organizację tekstu** w zeszycie (przestrzega liniatury, utrzymuje równe odstępy między wyrazami).
- **Formułuje proste wnioski** na podstawie tekstu (odpowiada na pytanie „dlaczego?” bohater tak postąpił).

Wymagania wysokie

Uczeń aktywnie zarządza procesem czytania i pisania, stosuje autorefleksję i buduje nawyki czytelnicze.

Uczeń:

- **Czyta płynnie i z odpowiednią intonacją** teksty literackie i użytkowe dostosowane do wieku.
- **Identyfikuje najważniejszy wątek** w tekście i potrafi oddzielić fakty od fikcji (pierwszy krok krytycznego myślenia).
- **Inicjuje i podtrzymuje rozmowę** z rówieśnikami, aktywnie słuchając innych i odnosząc się do ich wypowiedzi.
- **Tworzy samodzielne, kilkuzdaniowe wypowiedzi pisemne** (np. opis ilustracji, krótkie życzenia, własna krótka historia).
- **Samodzielnie sprawdza i poprawia błędy** we własnym tekście, korzystając ze wzoru lub słowniczka obrazkowego.

- **Świadomie i regularnie wybiera książki** do samodzielnego czytania (np. z biblioteki klasowej) i potrafi wskazać swoje ulubione tematy.

Wymagania najwyższe

Uczeń wykazuje się pełną autonomią, twórczo przetwarza teksty, prezentuje własne opinie i wykazuje empatię językową.

Uczeń:

- **Czyta ze zrozumieniem różnorodne teksty** (w tym proste komiksy, instrukcje gier, napisy w przestrzeni publicznej) i swobodnie operuje zawartymi w nich informacjami.
- **Formułuje własne, ustrukturyzowane opinie** na temat zachowania bohaterów i potrafi je krótko uzasadnić („Uważam, że... ponieważ...”).
- **Twórczo modyfikuje i reinterpretuje teksty** (np. wymyśla alternatywne zakończenie opowiadania, układa dalsze losy bohatera).
- **Samodzielnie pisze unikalne teksty o charakterze twórczym** (np. układa zagadki, rymowanki, tworzy miniksiążeczkę z własnym tekstem i ilustracjami).
- **Prezentuje przeczytaną przez siebie książkę klasie** w atrakcyjny sposób, zachęcając rówieśników do jej przeczytania i dzieląc się emocjami z lektury.
- **Wykazuje się kulturą języka i netykietą** zarówno w wypowiedziach tradycyjnych, jak i podczas pierwszych prób komunikacji cyfrowej.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Wymagania konieczne

Uczeń oswaja język matematyczny, wykonuje operacje na konkretach i współpracuje przy prostych zadaniach.

Uczeń:

- **Rozpoznaje i nazywa** cyfry od 0 do 10 oraz wskazuje je w swoim otoczeniu.
- **Przelicza obiekty** (np. liczmany, klocki) w dostępnym dla siebie zakresie, wskazując je palcem.
- **Porównuje liczebność dwóch zbiorów obiektów** (określa, gdzie jest *więcej*, *mniej* lub *tyle samo*) przy wsparciu nauczyciela.
- **Wykonuje proste dodawanie i odejmowanie**, manipulując fizycznymi przedmiotami pod kierunkiem nauczyciela.
- **Wskazuje i nazywa** koło, kwadrat i trójkąt na modelach i ilustracjach.
- **Rozpoznaje monety i banknoty** o najmniejszych nominałach (1 zł, 2 zł, 5 zł, 10 zł) w sytuacjach zabawowych.

- **Wskazuje kolejny krok** w rozwiązywaniu prostego problemu na podstawie pytań naprowadzających.

Wymagania podstawowe

Uczeń działa samodzielnie w typowych, standardowych sytuacjach i posługuje się bazowym zapisem matematycznym.

Uczeń:

- **Zapisuje cyframi i odczytuje** liczby w zakresie do 20.
- **Porównuje liczby** w zakresie do 20, poprawnie stosując znaki: ($<$, $>$, $=$).
- **Dodaje i odejmuje** bez przekroczenia progu dziesiątkowego (w zakresie 10), potrafi zapisać to działanie za pomocą cyfr i znaków ($+$, $-$, $=$).
- **Rozwiązuje proste, jednoetapowe zadania tekstowe** oparte na czytelnej ilustracji lub krótkim tekście.
- **Określa położenie przedmiotów w przestrzeni** i na płaszczyźnie, używając pojęć: *nad, pod, obok, po prawej, po lewej, wewnątrz, na zewnątrz*.
- **Mierzy długość i pojemność** za pomocą miar nieformalnych (np. krokami, dłońmi, szklankami) oraz standardowych (linijka).
- **Wskazuje pełną godzinę** na zegarze wskazówkowym i cyfrowym.

Wymagania średnie

Uczeń intencjonalnie stosuje matematykę do prostych celów praktycznych i zaczyna dostrzegać reguły.

Uczeń:

- **Wykonuje dodawanie i odejmowanie** w zakresie do 20 (w tym z przekroczeniem progu dziesiątkowego), posługując się wybraną strategią (np. dopełnianie do 10, oś liczbowa).
- **Przedstawia (graficznie, słownie lub na konkretach) drogę do wyniku** w zadaniu tekstowym.
- **Odczytuje i interpretuje proste dane** przedstawione w jednopoziomowych tabelach, kalendarzu lub na piktogramach.
- **Odróżnia podstawowe figury geometryczne** od innych kształtów i opisuje ich cechy charakterystyczne (np. liczba boków, rogów).
- **Rozwiązuje sytuacje zakupowe w klasowym sklepie**: odlicza potrzebną kwotę z monet i banknotów oraz oblicza prostą resztę.
- **Przynajmniej 4 razy w roku uczestniczy w klasowych grach** planszowych, karcianych lub kościanych, przestrzegając ich reguł matematycznych.

Wymagania wysokie

Uczeń samodzielnie modeluje sytuacje matematyczne, zarządza prostym budżetem i weryfikuje swoje działania.

Uczeń:

- **Zapisuje, rozwiązuje i modyfikuje** różnorodne zadania tekstowe (w tym zadania z nadmiarem lub niedomiarem danych).
- **Wyjaśnia i uzasadnia wybór działania** matematycznego, którego użył do rozwiązania problemu.
- **Samodzielnie lokalizuje i pobiera informacje** ze schematów, planów, tabel oraz prostych map.
- **Planuje czas i działania w oparciu o zegar i kalendarz** (np. oblicza, ile dni zostało do wydarzenia, odczytuje czas trwania krótkich czynności).
- **Stosuje moduł ekonomiczno-finansowy w praktyce:** w symulacjach zakupowych odróżnia realne *potrzeby* od *zachcianek* i potrafi zaplanować prosty wydatek w ramach określonego budżetu.
- **Samodzielnie sprawdza poprawność swoich obliczeń**, stosując np. działanie odwrotne (odejmowanie do sprawdzenia dodawania).

Wymagania najwyższe

Uczeń wykazuje się myśleniem algorytmicznym, samodzielnie formułuje hipotezy i twórczo adaptuje wiedzę w nieznanym kontekście.

Uczeń:

- **Analizuje i rozwiązuje problemy matematyczne o nietypowej strukturze** (np. łamigłówki logiczne, zadania detektywistyczne, zagadki geometryczne).
- **Odkrywa, opisuje i kontynuuje złożone prawidłowości** (np. sekwencje liczb, wzory geometryczne, reguły algorytmiczne).
- **Formułuje własne wnioski i hipotezy** na podstawie zaobserwowanych zależności liczbowych („Zauważyłem, że gdy dodam...”).
- **Projektuje autorskie sytuacje problemowe lub gry matematyczne** dla rówieśników i wyjaśnia im matematyczne zasady wygranej.
- **Kreatywnie wykorzystuje matematykę w codziennym życiu klasy** (np. samodzielnie projektuje siatkę i wymiary kartonowego pudełka na klasowe klocki, planuje podział materiałów plastycznych dla grup tak, aby każdy dostał po równo).
- **Uzasadnia swoje rozwiązania w sposób logiczny i zrozumiały dla innych**, akceptując i analizując alternatywne metody proponowane przez kolegów.

EDUKACJA SPOŁECZNA

Wymagania konieczne

Uczeń z pomocą nauczyciela adaptuje się w grupie rówieśniczej i stawia pierwsze kroki w kierunku samoregulacji.

Uczeń:

- **Identyfikuje i nazywa** osoby ze swojego najbliższego otoczenia (rodzina, koledzy z ławki, nauczyciele).
- **Wskazuje kluczowe zasady** kontraktu klasowego na podstawie piktogramów lub ilustracji.
- **Dołącza do wspólnej zabawy lub pracy** w parze/grupie pod kierunkiem nauczyciela.
- **Nazywa cztery podstawowe emocje** (radość, smutek, złość, strach) na podstawie ilustracji lub mimiki twarzy.
- **Przestrzega zasad bezpieczeństwa** w klasie i na boisku szkolnym przy bezpośrednim wsparciu i przypomnieniach nauczyciela.
- **Reaguje na prośbę o pomoc** lub sygnał „stop” kierowany przez rówieśników.

Wymagania podstawowe

Uczeń działa samodzielnie w codziennych sytuacjach klasowych, szanuje granice innych i zna symbole tożsamościowe.

Uczeń:

- **Opisuje swoją rolę** w rodzinie oraz jako członka społeczności klasowej (wie, jakie ma codzienne obowiązki dyżurnego lub ucznia).
- **Samodzielnie przestrzega reguł** obowiązujących w grupie podczas lekcji, przerw i wyjść poza szkołę.
- **Dzieli się przestrzenią i materiałami edukacyjnymi** podczas pracy w zespole bez wywoływania konfliktów.
- **Rozpoznaje i komunikuje własne emocje** oraz zauważa stany emocjonalne u rówieśników (np. dostrzega, że ktoś obok płacze).
- **Stosuje proste komunikaty** w sytuacji sporu (używa słów: *proszę, przepraszam, dziękuję, nie podoba mi się to*).
- **Rozpoznaje i poprawnie nazywa** polskie symbole narodowe (flaga, godło, hymn) oraz zachowuje odpowiednią postawę podczas uroczystości.

Wymagania średnie

Uczeń świadomie komunikuje swoje potrzeby, konstruktywnie podchodzi do konfliktów i buduje tożsamość lokalną.

Uczeń:

- **Wyjaśnia w praktyce swoje podstawowe prawa i obowiązki** jako ucznia i dziecka.
- **Formułuje komunikaty typu „Ja”** w celu wyrażenia własnych uczuć i potrzeb (np. *„Jestem zły, kiedy zabierasz mi kredkę, potrzebuję jej teraz”*).
- **Respektuje granice rówieśników** – wycofuje się z działania, gdy kolega lub koleżanka wyrazi sprzeciw.
- **Podejmuje próbę rozwiązania konfliktu** poprzez rozmowę i poszukiwanie kompromisu przed zaangażowaniem nauczyciela.
- **Wykonuje powierzoną mu część zadania** w zespole projektowym, dbając o wspólny rezultat.
- **Podaje podstawowe informacje** o swojej miejscowości (nazwa, kluczowe miejsca) oraz kraju.

Wymagania wysokie

Uczeń wykazuje się odpowiedzialnością za zespół, praktykuje włączenie rówieśnicze i dba o dobrostan innych.

Uczeń:

- **Odpowiedzialnie i samodzielnie doprowadza do końca** powierzone mu zadania na rzecz klasy (np. długoterminowe dyżury, przygotowanie sali).
- **Aktywnie wspiera grupę podczas pracy projektowej**, uważnie słucha pomysłów innych i nie narzuca wyłącznie własnego zdania.
- **Akceptuje odmienność i różnorodne potrzeby** rówieśników (np. zaprasza do zabawy dzieci wycofane lub o innych możliwościach).
- **Odróżnia sytuacje**, które może rozwiązać sam, od tych, które bezwzględnie wymagają interwencji dorosłego (np. przemoc, zagrożenie zdrowia).
- **Inicjuje drobne, codzienne gesty troski** wobec osób potrzebujących pomocy lub gorzej się czujących w klasie.
- **Szanuje symbole narodowe oraz tradycje i kulturę** innych społeczności, wykazując postawę otwartości.

Wymagania najwyższe

Uczeń staje się liderem relacyjnym, moderuje współpracę i wykazuje się dojrzałą empatią oraz sprawczością społeczną.

Uczeń:

- **Inicjuje i organizuje oddolne działania** na rzecz klasy lub szkoły (np. proponuje klasową zbiórkę charytatywną, wymyśla wspólną zabawę na przerwie).
- **Proponuje konstruktywne rozwiązania** problemów grupowych (np. gdy w klasie pojawia się spór o podział zabawek, tworzy sprawiedliwy grafik lub system rotacji).

- **Wspiera rówieśników w trudnych momentach** emocjonalnych, motywuje ich do działania i pomaga włączać osoby odrzucone przez grupę.
- **Wykazuje się stałą postawą szacunku i empatii cyfrowej oraz tradycyjnej**, stając w obronie słabszych i reagując na niesprawiedliwość.
- **Potrafi krytycznie ocenić wpływ swojego zachowania** na atmosferę w całej klasie i świadomie rezygnuje z działań egoistycznych na rzecz dobra wspólnego.

EDUKACJA PRZYRODNICZA

Wymagania konieczne

Uczeń wchodzi w rolę uważnego obserwatora świata, wykonuje proste kroki badawcze w asyście nauczyciela i bezpiecznie obcuje z naturą.

Uczeń:

- **Rozpoznaje i nazywa** co najmniej 3 popularne rośliny i 3 zwierzęta żyjące w najbliższym otoczeniu szkoły/domu.
- **Gromadzi i porządkuje** obiekty przyrodnicze (np. liście, kasztany, kamienie) podczas spacerów badawczych pod kierunkiem nauczyciela.
- **Wskazuje i nazywa** aktualne zjawiska pogodowe (np. deszcz, śnieg, słońce) za pomocą symboli lub słów.
- **Wdraża w codziennym życiu klasy 2** podstawowe nawyki ekologiczne (np. gasi światło przy opuszczaniu sali, wyrzuca papierek do właściwego kosza).
- **Unika zachowań ryzykownych** w kontakcie z nieznanymi roślinami i zwierzętami po jednorazowym upomnieniu dorosłego.

Wymagania podstawowe

Uczeń samodzielnie rejestruje zjawiska przyrodnicze, stosuje proste narzędzia badawcze i dostrzega podstawowe warunki życia.

Uczeń:

- **Rozróżnia i klasyfikuje** organizmy z najbliższego otoczenia na rośliny i zwierzęta, podając ich podstawowe cechy (np. lata, pęta, ma liście).
- **Notuje codzienne stany pogody** w klasowym dzienniku obserwacji (np. za pomocą temperatury i piktogramów zachmurzenia).
- **Wskazuje na konkretnych przykładach**, do czego rośliny i zwierzęta potrzebują wody, czystego powietrza oraz światła słonecznego.
- **Opisuje za pomocą zmysłów** (wzrok, dotyk, słuch) cykliczne zmiany zachodzące w przyrodzie w bieżącej porze roku.
- **Stosuje zasady bezpiecznego i humanitarnego kontaktu** z przyrodą (np. nie zrywa roślin pod ochroną, nie płoszy ptaków).

Wymagania średnie

Uczeń samodzielnie wyciąga proste wnioski z obserwacji, łączy fakty i dostrzega bezpośredni wpływ człowieka na ekosystem.

Uczeń:

- **Porównuje i opisuje** zmiany w przyrodzie oraz zachowania zwierząt w czterech porach roku, dostrzegając ich powtarzalność.
- **Prowadzi kilkudniową, prostą obserwację** przyrodniczą według wytycznych (np. notuje tempo wzrostu rzeżuchy w słoiku).
- **Formułuje jednozdaniowy wniosek** na podstawie przeprowadzonej obserwacji (np. „Roślina bez wody zwiędła”).
- **Ilustruje za pomocą prostego schematu lub opowiadania** sieć powiązań między człowiekiem a środowiskiem (np. jak zanieczyszczenie powietrza wpływa na nasze zdrowie).
- **Komponuje zbilansowany, zdrowy posiłek** (drugie śniadanie) i uzasadnia znaczenie picia wody oraz ruchu dla własnego dobrostanu.

Wymagania wysokie

Uczeń eksperymentuje w duchu STEM, przetwarza dane przyrodnicze i wdraża zielone nawyki w celu rozwiązywania problemów.

Uczeń:

- **Samodzielnie planuje i prowadzi długoterminową obserwację** (np. prowadzi domowy lub szkolny mini-kompostownik, obserwuje cykl życia fasoli).
- **Zestawia i porównuje wyniki** dwóch różnych obserwacji (np. porównuje wzrost rośliny trzymanej w słońcu i w cieniu), wskazując przyczyny różnic.
- **Wyjaśnia proste zależności ekosystemowe** (np. dlaczego owady zapylające są niezbędne do powstania owoców).
- **Projektuje i realizuje działanie** minimalizujące negatywny wpływ człowieka na środowisko (np. organizuje w klasie zbiórkę makulatury, tworzy z materiałów z odzysku plakat zachęcający do oszczędzania wody).
- **Wykorzystuje wiedzę przyrodniczą do podejmowania decyzji** w codziennych sytuacjach (np. dobiera ubiór adekwatnie do prognozy pogody, unika marnowania żywności).

Wymagania najwyższe

Uczeń działa jak młody naukowiec: stawia hipotezy, projektuje eksperymenty STEM, krytycznie weryfikuje źródła i staje się ambasadorem ekologii.

Uczeń:

- **Formułuje samodzielnie proste pytania badawcze i hipotezy** przed przystąpieniem do doświadczenia (np. „*Czy rodzaj gleby wpływa na szybkość kiełkowania nasion?*”).
- **Projektuje, przygotowuje i przeprowadza autorski eksperyment przyrodniczy** (model STEM), dbając o stałe warunki kontrolne.
- **Wyszukuje i weryfikuje informacje** o przyrodzie w bezpiecznych źródłach cyfrowych i tradycyjnych (np. atlasy, aplikacje do rozpoznawania liści), odróżniając fakty od mitów przyrodniczych.
- **Samodzielnie syntetyzuje dane i formułuje ustrukturyzowane wnioski** z przeprowadzonych badań, prezentując je klasie w formie prostego wykresu, piktogramu lub prezentacji.
- **Inicjuje i koordynuje oddolne akcje ekologiczne** w społeczności szkolnej (np. zgłasza pomysł na klasowy ogródek ziołowy na parapecie, tworzy „patrol niemarnowania energii” w klasie) oraz inspiruje rówieśników do dbania o dobrostan planety.

EDUKACJA PLASTYCZNA

Wymagania konieczne

Uczeń oswaja przestrzeń twórczą, podejmuje działanie manualne i bezpiecznie posługuje się podstawowymi narzędziami w asyście nauczyciela.

Uczeń:

- **Uczestniczy w klasowych działaniach plastycznych**, podejmując próby manipulowania różnymi masami plastycznymi i przyborami (pędzel, kredka, glina).
- **Posługuje się podstawowymi narzędziami** plastycznymi zgodnie z ich przeznaczeniem i zasadami bezpieczeństwa.
- **Odtwarza prosty proces twórczy** krok po kroku na podstawie bezpośrednich instrukcji i pokazu nauczyciela.
- **Przenosi na papier prosty pomysł** za pomocą plam, linii lub podstawowych kształtów.

Wymagania podstawowe

Uczeń samodzielnie realizuje proste formy plastyczne, celowo dobiera bazowe środki wyrazu i dba o porządek na stanowisku.

Uczeń:

- **Wykonuje kompletną, prostą pracę plastyczną** na zadany temat, łącząc co najmniej dwie różne faktury lub materiały.

- **Stosuje w praktyce poznane techniki** (np. wydzieranka, malowanie palcami, frotaż, modelowanie).
- **Świadomie dobiera barwy podstawowe i materiały** tak, aby zilustrować swoje osobiste doświadczenia lub pomysły.
- **Kończy rozpoczętą pracę**, dbając o zachowanie czystości wokół swojego stanowiska po zakończeniu działań.

Wymagania średnie

Uczeń intencjonalnie komponuje obraz, eksperymentuje z barwami pochodnymi i potrafi opowiedzieć o swoim procesie twórczym.

Uczeń:

- **Samodzielnie organizuje proces wykonania pracy plastycznej** od przygotowania materiałów do ostatecznego efektu.
- **Łączy i miesza barwy podstawowe**, aby uzyskać barwy pochodne adekwatne do nastroju lub tematu pracy.
- **Tworzy harmonijne kompozycje płaskie i przestrzenne**, celowo wykorzystując kontrasty kształtów, faktur i kolorów.
- **Opisuje swoją pracę za pomocą 3-4 zdań**, wyjaśniając, co przedstawia, jakich materiałów użył i jaki element podoba mu się najbardziej.

Wymagania wysokie

Uczeń wykorzystuje plastykę do regulacji emocjonalnej, stosuje upcykling i analizuje estetykę otoczenia.

Uczeń:

- **Modyfikuje i łączy poznane techniki** plastyczne w nieoczywisty sposób, tworząc unikalne struktury.
- **Szkicuje lub planuje etapy pracy** przed przystąpieniem do realizacji zaawansowanego projektu.
- **Eksperymentuje z materiałami ekologicznymi i odpadowymi** (upcykling), nadając przedmiotom codziennego użytku nową funkcję artystyczną.
- **Świadomie koduje emocje i nastroje** w swojej pracy za pomocą plastycznych środków wyrazu (np. dobór barw ciepłych/zimnych, dynamika linii).
- **Wskazuje i opisuje elementy estetyczne** w otaczającej go architekturze, przyrodzie oraz w prezentowanych reprodukcjach dzieł sztuki.

Wymagania najwyższe

Uczeń wykazuje się pełną autonomią artystyczną, podejmuje ryzyko twórcze, interpretuje sztukę i moderuje działania rówieśnicze.

Uczeń:

- **Tworzy oryginalne, nieszablonowe kompozycje plastyczne**, które odchodzą od schematów i dosłownego odtwarzania rzeczywistości.
- **Samodzielnie poszukuje i testuje nowe rozwiązania techniczne**, traktując przypadkowe błędy (np. rozlaną plamę tuszu) jako punkt wyjścia do nowej koncepcji artystycznej.
- **Wyraża własną, krytyczną opinię** na temat dzieł sztuki lub prac rówieśników, używając kulturalnego języka i argumentów („Ta praca wywołuje we mnie... ponieważ...”).
- **Inicjuje i współorganizuje klasowe przestrzenie artystyczne** (np. projektuje aranżację klasowej galerii prac, proponuje wspólny, wielkoformatowy plakat grupowy).
- **Świadomie wykorzystuje działania plastyczne jako formę relaksu i samoregulacji**, potrafiąc samodzielnie sięgnąć po narzędzia rysunkowe lub masę plastyczną w celu wyciszenia emocji.

EDUKACJA INFORMATYCZNA / CYFROWA

Wymagania konieczne

Uczeń wykazuje się podstawową sprawczością pod kierunkiem nauczyciela i dba o relacje w klasie.

Uczeń:

- **Uruchamia i obsługuje urządzenie cyfrowe**, wykonując proste polecenia nauczyciela.
- **Wskazuje i stosuje w praktyce 3 podstawowe zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu w klasie.**
- **Wykonuje proste czynności ekranowe** (np. klikanie, przeciąganie elementów) w aplikacjach edukacyjnych.
- **Przestrzega wspólnie ustalonych reguł** (kodeksu klasowego) dotyczących czasu i sposobu korzystania z technologii.

Wymagania podstawowe

Uczeń działa samodzielnie w zdefiniowanym środowisku i zaczyna myśleć krytycznie.

Uczeń:

- **Samodzielnie przygotowuje urządzenie do pracy** (włącza, loguje się za pomocą uproszczonego hasła/kodu, poprawnie wyłącza).
- **Używa kluczowych funkcji urządzenia** (np. regulacja głośności, uruchomienie konkretnej ikony programu).

- **Rozwiązuje proste zadania interaktywne wspierające naukę czytania, pisanie lub liczenia.**
- **Stosuje zasady bezpiecznego zachowania w sieci** (np. nie klika w nieznane linki, nie podaje imienia obcym).
- **Podaje przykład sytuacji, w której informacja znaleziona w internecie może być nieprawdziwa** (pierwszy krok w walce z dezinformacją).

Wymagania średnie

Uczeń celowo wykorzystuje technologię do eksploracji i dba o swój dobrostan.

Uczeń:

- **Realizuje kilkukrokowe zadanie cyfrowe** bez stałego nadzoru osoby dorosłej.
- **Tworzy prosty produkt cyfrowy** (np. rysunek w programie graficznym, ułożenie sekwencji bloków w prostej grze kodowej).
- **Wyszukuje proste informacje** (np. obrazek, hasło) za pomocą bezpiecznej, dedykowanej wyszukiwarki dla dzieci.
- **Natychmiast zgłasza osobie dorosłej sytuacje niepokojące**, dziwne komunikaty lub kontakt ze strony nieznajomych.
- **Rozpoznaje fizyczne sygnały zmęczenia technologią** (np. ból oczu, zmęczenie) i potrafi odłożyć urządzenie na bok.

Wymagania wysokie

Uczeń płynnie łączy narzędzia cyfrowe z codzienną nauką i rozumie wartość prywatności.

Uczeń:

- **Wybiera odpowiednie narzędzie cyfrowe** do realizacji konkretnego celu lekcyjnego.
- **Łączy technologię z tradycyjnymi formami nauki** (np. wyszukuje ciekawostkę o zwierzęciu, a następnie opowiada o niej klasie).
- **Świadomie chroni swoje dane** (rozumie, dlaczego nie wolno udostępniać swoich zdjęć, haseł ani adresu).
- **Praktykuje zasady higieny cyfrowej**, potrafi samodzielnie kontrolować czas spędzony przed ekranem (np. z użyciem minutnika).
- **Rozróżnia treść stworzoną przez człowieka od prostych algorytmów** (np. wie, że gra lub chatbot generuje odpowiedzi automatycznie).

Wymagania najwyższe

Uczeń wykazuje się kreatywnością, empatią cyfrową oraz samodzielnym rozwiązywaniem problemów.

Uczeń:

- **Kreatywnie przetwarza materiały cyfrowe**, tworząc własne, unikalne projekty.

- **Projektuje proste rozwiązanie problemu z użyciem technologii** (np. układa algorytm/ścieżkę dla robota edukacyjnego lub planuje prostą ankietę klasową).
- **Wspiera rówieśników w technicznych trudnościach**, wykazując się empatią i kulturą komunikacji (netykietą).
- **Wykorzystuje technologię w sposób odpowiedzialny**, potrafi krytycznie ocenić przydatność cyfrowego narzędzia w danym zadaniu i zrezygnować z niego, jeśli skuteczniejsza okaże się metoda tradycyjna.

EDUKACJA TECHNICZNA

Wymagania konieczne

Uczeń podejmuje działanie, oswaja przestrzeń warsztatową pod okiem nauczyciela i dba o wspólne bezpieczeństwo.

Uczeń:

- **Używa podstawowych przyborów i materiałów** (np. bezpieczne nożyczki, klej, papier) w asyście nauczyciela.
- **Odtwarza proste, pojedyncze czynności techniczne** (np. zginanie papieru na pół, nacinanie wzdłuż linii).
- **Stosuje w praktyce kluczowe zasady BHP** (np. odkłada nożyczki ostrzem w dół, nie biega z ostrymi przedmiotami).
- **Wskazuje, jaki będzie kolejny krok w pracy**, odpowiadając na naprowadzające pytania nauczyciela.

Wymagania podstawowe

Uczeń realizuje proste projekty według algorytmu/instrukcji i dba o kulturę pracy.

Uczeń:

- **Wykonuje kompletną, prostą pracę techniczną**, łącząc co najmniej dwa różne materiały.
- **Dobiera właściwe narzędzie do prostego zadania** (np. wie, kiedy użyć kleju, a kiedy taśmy samoprzylepnej).
- **Realizuje zadanie krok po kroku na podstawie prostej instrukcji** (np. obrazkowej, filmowej lub słownej).
- **Samodzielnie organizuje i porządkuje stanowisko pracy** po zakończeniu działań, segregując powstałe odpady.

Wymagania średnie

Uczeń celowo planuje proces, dokonuje pierwszych wyborów i wchodzi w rolę małego konstruktora.

Uczeń:

- **Montuje stabilne, przestrzenne konstrukcje** z gotowych elementów (np. klocków, pudełek) według własnego lub podanego pomysłu.
- **Samodzielnie dobiera materiały**, biorąc pod uwagę ich właściwości (np. wybiera sztywny karton zamiast cienkiej bibuły do budowy ścianki).
- **Szkicuje lub układa z pomocą symboli prosty plan działania** przed przystąpieniem do pracy.
- **Świadomie kontroluje bezpieczeństwo swoje i rówieśników** podczas posługiwania się narzędziami.
- **Wskazuje mocne strony swojej pracy** oraz elementy, które mogłyby działać lub wyglądać lepiej.

Wymagania wysokie

Uczeń eksperymentuje, stosuje podejście ekologiczne (upcykling) i traktuje błąd jako lekcję.

Uczeń:

- **Eksperymentuje z materiałami odpadowymi i naturalnymi** (np. sprawdza wytrzymałość tworzyw sztucznych z odzysku, liści, patyków), dając im „drugie życie”.
- **Poszukuje praktycznych usprawnień** w swoim otoczeniu (np. projektuje i wykonuje prosty organizator na własne kredki).
- **Modyfikuje swoje działanie, gdy napotka trudność** – potrafi zdiagnozować, dlaczego konstrukcja się rozpada, i samodzielnie ją naprawić/wzmocnić.
- **Inicjuje działania porządkowe w klasie** i dba o to, by narzędzia po pracy wróciły na swoje stałe miejsce w bezpieczny sposób.

Wymagania najwyższe

Uczeń wykazuje się pełną sprawczością inżynierską, kreatywnością i potrafi uzasadnić swoje wybory technologiczne.

Uczeń:

- **Projektuje i buduje autorskie, nieszablonowe konstrukcje**, które rozwiązują konkretny problem (np. buduje model bezpiecznego mostu dla zabawki lub karmnik dla ptaków).
- **Kreatywnie przekształca przeznaczenie przedmiotów** (wykorzystuje materiały nieoczywiste w procesie konstrukcji).
- **Elastycznie zarządza czasem i etapami pracy**, potrafi zaplanować oraz zrealizować wieloetapowy mini-projekt techniczny od pomysłu do gotowego produktu.

- **Prezentuje i argumentuje swoje rozwiązania:** potrafi wyjaśnić klasie, dlaczego użył akurat takich materiałów, jak działa jego konstrukcja i czego nauczył się podczas jej tworzenia.

EDUKACJA MUZYCZNA

Wymagania konieczne

Uczeń oswaja przestrzeń dźwiękową, bezpiecznie angażuje się we wspólne śpiewanie i intuicyjnie reaguje na podstawowe kontrasty muzyczne.

Uczeń:

- **Utrzymuje uwagę** podczas słuchania krótkich utworów muzycznych oraz dźwięków z otoczenia.
- **Włącza się we wspólny śpiew** grupy rówieśniczej, powtarzając proste frazy lub refreny poznanych piosenek.
- **Wykonuje proste gesty lub kroki** w rytm słyszanej muzyki pod kierunkiem nauczyciela.
- **Rozróżnia i wskazuje** skrajne kontrasty w muzyce: *głośno* – *cicho* oraz *szybko* – *wolno*.

Wymagania podstawowe

Uczeń samodzielnie odtwarza proste struktury muzyczne, poprawnie identyfikuje dźwięki i reaguje na sygnały dźwiękowe.

Uczeń:

- **Śpiewa z pamięci** grupowe piosenki dziecięce, starając się zachować melodię i tekst.
- **Reaguje natychmiastową zmianą ruchu** lub gestu na słyszane w utworze zmiany tempa (*szybko/wolno*) i dynamiki (*głośno/cicho*).
- **Wskazuje i nazywa** podstawowe instrumenty muzyczne (np. bębenek, trójkąt, marakasy, pianino) na podstawie ich wyglądu lub brzmienia.
- **Powtarza** (poprzez klaskanie, tupanie lub uderzanie w uda) proste, kilkudźwiękowe motywy rytmiczne podane przez nauczyciela.
- **Przestrzega zasad bezpiecznego i kulturalnego zachowania** podczas wspólnych zabaw sensorycznych i tanecznych.

Wymagania średnie

Uczeń intencjonalnie operuje głosem i ciałem, przetwarza proste rytmy i werbalizuje swoje stany emocjonalne wywołane muzyką.

Uczeń:

- **Śpiewa piosenki samodzielnie lub w małej grupie**, utrzymując stałe tempo i właściwy rytm.
- **Odtwarza i zapisuje** (za pomocą prostych symboli, np. kropka/kreska) nieskomplikowane schematy rytmiczne.
- **Realizuje układy choreograficzne** oparte na kilku powtarzalnych krokach i figurach w przestrzeni klasy.
- **Wyraża za pomocą 3-4 zdań własne wrażenia**, emocje lub skojarzenia, jakie wywołał w nim wysłuchany utwór muzyczny.
- **Aktywnie gra na prostych instrumentach perkusyjnych** (orffowskich), pilnując swojej kolejności we wspólnym utworze klasowym.

Wymagania wysokie

Uczeń świadomie łączy muzykę z innymi dziedzinami sztuki, samodzielnie eksperymentuje z dźwiękiem i praktykuje muzykoterapię.

Uczeń:

- **Tworzy autorskie, proste akompaniamenty rytmiczne** do wierszy, rymowanek lub piosenek z użyciem instrumentów lub przedmiotów codziennego użytku.
- **Przekłada charakter i nastrój muzyki** na inne formy ekspresji (np. poprzez taniec improwizowany lub spontaniczną pracę plastyczną podczas słuchania utworu).
- **Reaguje ruchem i gestem na subtelne zmiany** w muzyce, w tym na zmianę wysokości dźwięku (wysoko/nisko), artykulacji (staccato/legato) oraz nastroju (wesoły/smutny).
- **Wykorzystuje dźwięki z otoczenia i naturalne odgłosy** (np. szum liści, stukot kropel) do budowania prostych ilustracji dźwiękowych.
- **Świadomie stosuje muzykę lub ciszę jako narzędzie wyciszenia** i regulacji emocji (np. potrafi przyjąć pozycję relaksacyjną podczas słuchania muzyki relaksacyjnej/mindfulness).

Wymagania najwyższe

Uczeń wykazuje autonomiczną sprawczość artystyczną, swobodnie improwizuje, moderuje działania grupy i podejmuje autorefleksję.

Uczeń:

- **Improwizuje i samodzielnie komponuje** proste motywy melodyczne lub rytmiczne za pomocą głosu, ciała lub instrumentów.
- **Projektuje autorskie układy ruchowo-taneczne** do wybranego utworu muzycznego i uczy ich swoich rówieśników w klasie.

- **Prezentuje swoje umiejętności muzyczne w sytuacjach publicznych** (np. występy na forum szkoły, udział w szkolnych apelach), radząc sobie konstruktywnie z treścią.
- **Twórczo reinterpretuje znane utwory** (np. zmienia tempo piosenki, proponuje nową aranżację rytmiczną lub podkłada własne słowa pod znaną melodię).
- **Uzasadnia swoje wybory muzyczne** i potrafi wskazać, jaki rodzaj muzyki wspiera go w nauce, a jaki pomaga mu odpocząć, wykazując się dojrzałą świadomością własnego dobrostanu dźwiękowego.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Wymagania konieczne

Uczeń oswaja przestrzeń ruchową, wykonuje proste zadania motoryczne na miarę swoich możliwości i reaguje na sygnały bezpieczeństwa.

Uczeń:

- **Włącza się do klasowych zabaw ruchowych** i ćwiczeń organizowanych przez nauczyciela.
- **Naśladuje proste ruchy** i pozycje ciała (np. skoki, przysiady, bieg w miejscu) na podstawie pokazu dorosłego.
- **Porusza się w wyznaczonej przestrzeni** (np. boisko, sala gimnastyczna) w bezpieczny dla siebie sposób.
- **Zatrzymuje się lub zmienia działanie** na umówiony sygnał dźwiękowy lub wzrokowy nauczyciela (np. gwizdek, podniesiona ręka).

Wymagania podstawowe

Uczeń samodzielnie wykonuje bazowe zadania ruchowe, przestrzega podstawowych reguł i podejmuje współpracę.

Uczeń:

- **Wykonuje podstawowe zadania motoryczne** (np. marsz, bieg, podskoki, czworakowanie, rzut i chwyt piłki oburącz).
- **Przestrzega 2-3 głównych zasad** obowiązujących w danej grze lub zabawie bieżnej.
- **Stosuje w praktyce zasady higieny i BHP** (np. ćwiczy w odpowiednim stroju i obuwiu, odkłada przybory na wyznaczone miejsce).
- **Działa w parze lub małym zespole**, dzieląc się przyborami sportowymi bez wywoływania konfliktów.
- **Wykonuje proste ćwiczenia śródlekcyjne** (aktywne przerwy w ławce) redukujące zmęczenie.

Wymagania średnie

Uczeń celowo kontroluje swoje ciało, respektuje wspólne zasady i dostrzega wpływ ruchu na własne samopoczucie.

Uczeń:

- **Poprawnie koordynuje ruchy** podczas prostych torów przeszkód oraz zabaw z przyborami (np. skakanka, obręcz, woreczek).
- **Dostosowuje swoje zachowanie do reguł** gier zespołowych, akceptując decyzje sędziego lub grupy.
- **Współpracuje w grupie projektowo-ruchowej** w celu realizacji wspólnego zadania (np. wspólne przeniesienie materaca, budowa bezpiecznej bazy).
- **Opisuje własnymi słowami różnicę w samopoczuciu** i stanie ciała przed i po wysiłku fizycznym (np. zmęczenie, przyspieszone bicie serca, radość, rozluźnienie).

Wymagania wysokie

Uczeń praktykuje kulturę fair play, świadomie dba o regenerację i wykazuje sprawczość ruchową poza lekcjami.

Uczeń:

- **Płynnie łączy zaawansowane umiejętności ruchowe** (np. bieg z jednoczesnym kozłowaniem lub podawaniem piłki).
- **Stosuje zasady zdrowej rywalizacji i fair play w praktyce** (np. gratuluje zwycięzcom, nie wyśmiewa słabszych, przyznaje się do własnego błędu w grze).
- **Samodzielnie dobiera i wykonuje proste ćwiczenia rozciągające** lub relaksacyjne po intensywnym wysiłku (higiena wysiłku).
- **Wdraża aktywność fizyczną w codziennym życiu** poza lekcjami wychowania fizycznego (np. aktywnie spędza przerwy międzylekcyjne na świeżym powietrzu, wybiera schody zamiast windy).

Wymagania najwyższe

Uczeń staje się liderem relacyjno-ruchowym, samodzielnie organizuje przestrzeń, wspiera rówieśników i świadomie zarządza swoim dobrostanem.

Uczeń:

- **Samodzielnie projektuje i modyfikuje zasady** prostych zabaw ruchowych, dostosowując je do możliwości wszystkich dzieci w klasie (włączenie rówieśnicze).
- **Inicjuje i prowadzi mini-rozgrzewkę** lub zabawę ruchową dla grupy rówieśników na przerwie lub podczas zajęć.
- **Wspiera i motywuje innych uczestników zajęć**, pomagając dzieciom mającym trudności z wykonaniem ćwiczenia w sposób pełen empatii.

- **Świadomie zarządza swoim bezpieczeństwem i zdrowiem:** potrafi samodzielnie ocenić ryzyko podczas trudnego ćwiczenia i podjąć decyzję o asekuracji lub modyfikacji zadania.
- **Łączy aktywność fizyczną z innymi filarami zdrowia** (np. potrafi wyjaśnić rówieśnikom, dlaczego po wysiłku należy pić wodę zamiast słodkich napojów i jak ruch wpływa na lepszy sen).

KOMPETENCJE PRZEKROJOWE I SPRAWCZOŚĆ UCZNIA

Wymagania konieczne

Uczeń wchodzi w kulturę pracy klasowej, akceptuje pomoc i przestrzega ram bezpiecznego funkcjonowania.

Uczeń:

- **Rozpoczyna wykonywanie zadania** indywidualnego po usłyszeniu polecenia nauczyciela.
- **Sygnalizuje potrzebę wsparcia** (np. przez podniesienie ręki lub umówiony znak), gdy napotka trudność.
- **Dołącza do pracy w zespole**, wykonując prostą rolę wyznaczoną przez grupę lub nauczyciela.
- **Stosuje się do bezpośrednich komunikatów** porządkowych i reguł bezpieczeństwa w klasie.
- **Odpowiada „tak” lub „nie”** (lub za pomocą gestu) na pytania dotyczące jego własnych upodobań i zdania.

Wymagania podstawowe

Uczeń działa samodzielnie w ustrukturyzowanym środowisku, potrafi nazwać swoje emocje związane z nauką.

Uczeń:

- **Realizuje zadanie krok po kroku** na podstawie prostej instrukcji (obrazkowej, słownej lub multimedialnej).
- **Współpracuje w parze**, wymieniając się przyborami i szanując przestrzeń kolegi/koleżanki.
- **Precyzuje, w czym potrzebuje pomocy**, zadając proste pytania nauczycielowi lub rówieśnikom.
- **Wskazuje jedno działanie**, które sprawia mu radość (mocna strona) oraz jedno, które wymaga od niego dłuższego ćwiczenia.
- **Podjemuje natychmiastową próbę poprawy**, gdy zauważy oczywisty błąd w swojej pracy.

Wymagania średnie

Uczeń wykazuje się wewnętrzną motywacją, samodzielnie ocenia swoje efekty i argumentuje decyzje.

Uczeń:

- **Kończy powierzone zadanie indywidualne** bez konieczności stałego monitorowania przez dorosłego.
- **Aktywnie współtworzy rezultat pracy w małej grupie**, słuchając opinii innych dzieci.
- **Formułuje krótkie uzasadnienie** swojego wyboru lub zdania za pomocą komunikatu: „Uważam tak, ponieważ...”.
- **Porównuje swoją gotową pracę ze wzorem** (kryteriami sukcesu/NaCoBeZu) i samodzielnie wskazuje, co wykonał poprawnie, a co wymaga korekty.
- **Opisuje prosty związek przyczynowo-skutkowy** we własnym działaniu (np. „Zgubiłem kredkę, bo nie schowałem jej do piórnika”).

Wymagania wysokie

Uczeń samodzielnie planuje proces uczenia się, testuje strategie i przyjmuje odpowiedzialność za błędy.

Uczeń:

- **Przygotowuje plan działania i potrzebne materiały** przed przystąpieniem do pracy nad mini-projektem.
- **Testuje drugą, alternatywną metodę** rozwiązywania problemu, jeśli pierwsza okazała się nieskuteczna (elastyczność myślenia).
- **Wykorzystuje dotychczasowe doświadczenia** z jednej edukacji (np. przyrodniczej) do rozwiązywania problemu w innej (np. matematycznej).
- **Nazywa i prezentuje swoje mocne strony** na forum klasy, oferując wsparcie rówieśnikom w tych obszarach.
- **Przyjmuje odpowiedzialność za swoje potknięcia** – zamiast obwiniać innych, skupia się na znalezieniu rozwiązania i naprawieniu sytuacji.

Wymagania najwyższe

Uczeń staje się autonomicznym liderem procesu uczenia się, inspiruje rówieśników i wykazuje pełną sprawczość społeczną.

Uczeń:

- **Samodzielnie inicjuje nowe działania** edukacyjne i społeczne na rzecz klasy, wychodząc poza ramy standardowego ćwiczenia.
- **Kreatywnie i nieszablonowo rozwiązuje sytuacje problemowe**, łącząc różne narzędzia (w tym tradycyjne i proste cyfrowe/algorytmiczne).

- **Projektuje i prezentuje własne, autorskie ścieżki doskonalenia** umiejętności w obszarach, które sprawiają mu trudność.
- **Przedstawia logiczne, ustrukturyzowane argumenty** w dyskusji klasowej, szanując i analizując odmienne stanowiska kolegów.
- **Inspiruje i motywuje grupę do działania**, naturalnie moderując pracę zespołową w sposób pełen empatii i netykiety.
- **Wykazuje dojrzałą sprawczość** – świadomie ocenia przydatność zdobywanych umiejętności i potrafi przełożyć je na codzienne sytuacje życiowe w domu i w szkole.